

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: J. N., zastoupena JUDr. Radislavem Bražinou, Ph.D., advokátem, se sídlem Českosobratrská 1403/3, Ostrava, proti žalovanému: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2023, č. j. 17 Ad 35/2021-133,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Radislavu Bražinovi, Ph.D., advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 1 573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 6. 2021, č. j. X (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), snížila žalobkyni od 6. 8. 2021 výši invalidního důchodu z třetího stupně na první na základě posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná (dále též „OSSZ“) ze dne 16. 4. 2021 (dále též „posudek ze 16. 4. 2021“). Žalobkyně proti rozhodnutí žalované podala námitky. O těchto námitkách rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 29. 9. 2021, č. j. X (dále též „napadené rozhodnutí“), a to tak, že námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované správní žalobou, kterou Krajský soud v Ostravě (dále též „krajský soud“) rozsudkem ze dne 8. 2. 2023, č. j. 17 Ad 35/2021-133,

zamítl. Plné znění rozsudku krajského soudu je přístupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížností z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatelka předně nesouhlasí s posouzením jejího zdravotního stavu posudkovými lékaři, žalovanou a návazně i krajským soudem. Podle stěžovatelky nebyl její zdravotní stav dostatečně zjištěn a správně vyhodnocen. Krajský soud neměl vycházet z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále též „posudková komise“) ze dne 22. 4. 2022, resp. z doplnění ze dne 22. 9. 2022 a ze dne 6. 1. 2023. Posudková komise posoudila stěžovatelčin zdravotní stav arbitrárně a nepřezkoumatelně. Nevysvětlila, z jakého důvodu došlo k přehodnocení stěžovatelčina zdravotního stavu. Nebylo přihlédnuto ke komplexnosti stěžovatelčiných obtíží. Dále pak stěžovatelka namítla, že s její zdravotní dokumentací mohlo být ze strany zdravotnických zařízení účelově manipulováno. Stěžovatelka rovněž dovozovala protizákonnost vyhlášky č. 359/2009 Sb. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení rozsudku krajského soudu a rozhodnutí žalované.

IV.

[4] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s rozsudkem krajského soudu. Uplatněné námitky neshledala případnými. Navrhla proto kasační stížnost zamítnout.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud předně zkoumal podmínky přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném od 1. 4. 2021) totiž platí, že za podmínky, kdy před krajským soudem rozhodoval o věci specializovaný samosoudce, a tato kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou (změna na základě novely soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb.).

[7] Nejvyšší správní soud shledal, že se uvedená právní úprava na nyní projednávanou věc užije. Krajský soud rozhodl po nabytí účinnosti označené novely, přičemž se jedná o věc ve smyslu § 31 odst. 2 s. ř. s., tedy o věc, ve které rozhoduje specializovaný samosoudce (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 9 As 83/2021, sp. zn. 10 Azs 196/2021, sp. zn. 10 Azs 184/2021, sp. zn. 9 Azs 110/2021, sp. zn. 9 As 144/2021, sp. zn. 10 Azs 225/2021, sp. zn. 9 Azs 213/2021, sp. zn. 6 Ads 139/2021, sp. zn. 10 Ads 364/2021 atp.).

pokračování

[8] Návazně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatelky. Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Ačkoli se v tomto usnesení vyjádřil ve vztahu k předcházející právní úpravě nepřijatelnosti, která pamatovala pouze na posuzování ve vztahu k mezinárodní ochraně, závěry plynoucí z této judikatury jsou uplatnitelné i po výše uvedené novele (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 1 Azs 172/2021, sp. zn. 9 As 83/2021, sp. zn. 1 As 124/2021, sp. zn. 9 Azs 84/2021, sp. zn. 9 Azs 110/2021, sp. zn. 4 As 156/2021, sp. zn. 10 As 222/2021, sp. zn. 9 As 144/2021, sp. zn. 1 As 148/2021, sp. zn. 10 Azs 225/2021, sp. zn. 6 Azs 242/2021, sp. zn. 9 Azs 213/2021 atp.).

[9] Podle označené judikatury se o přijatelnou kasační stížnost může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikатурní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou. V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Krajský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[11] Dle ustálené judikatury je posouzení zdravotního stavu pacienta a následné stanovení stupně invalidity otázkou medicínskou, tj. odbornou. Správní soud si nemůže učinit úsudek o této otázce sám (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46, ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). Podle § 4 odst. 2 zákona o provádění sociálního zabezpečení posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny k posouzení poklesu pracovní schopnosti a zaujetí posudkových závěrů o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti, spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své

posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá (a ani nemůže mít) odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, ze dne 29. 10. 2009, č. j. 6 Ads 132/2008-115, ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 Ads 259/2016-33 atp.).

[12] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že žalovaná objektivně hodnotila všechny listiny založené ve správním spisu vč. posudku OSSZ ze dne 16. 4. 2021, jakož i posudku ČSSZ ze dne 7. 9. 2021, jenž byl vypracován v souvislosti s řízením o námitkách. V řízení před krajským soudem byl následně vyžádán posudek posudkové komise ze dne 22. 4. 2022. Posudková komise se plně ztotožnila se závěry posudkového lékaře ČSSZ, jde-li o zdravotní stav stěžovatelky a jeho návazné zařazení do kapitoly XIII., odd. E, položky 1d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Posudková komise se dále ztotožnila se stanovenou mírou poklesu pracovní schopnosti o 40 %. V rámci svého posudku zhodnotila taktéž lékařské zprávy přiložené k žalobě a dospěla k závěru, že tyto nemají vliv na změnu posudkového hodnocení. Vyjádřila se i k důvodu snížení stanovené míry poklesu pracovní schopnosti oproti původním 70 %. Podle posudkové komise se jednalo o nadhodnocení míry dopadu stěžovatelčina zdravotního stavu na její pracovní (ne)schopnost, resp. o posudkový omyl. Dle závěrů posudkové komise, jakož i dle závěrů posudků OSSZ a ČSSZ odpovídá současný zdravotní stav stěžovatelky poklesu pracovní schopnosti nikoliv o 70 %, nýbrž toliko o 40 % a lze jej zařadit do kapitoly XIII., odd. E, položky 1d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.

[13] Z uvedeného vyplývá, že posudky OSSZ, ČSSZ i posudkové komise se shodly jak na rozsahu zdravotních obtíží stěžovatelky, tak na jejich zařazení do příslušné kategorie dle vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek posudkové komise se zároveň dostatečným způsobem vypořádal s předmětným odklonem od původního posudku ze dne 11. 5. 2020, který pokles pracovní schopnosti u stěžovatelky stanovil na 70 % (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2009, č. j. 4 Ads 49/2009-55, ze dne 14. 7. 2016, č. j. 9 Ads 160/2015-49, ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37). Ostatně, původní posudek změnu stěžovatelčina zdravotního stavu k lepšímu nevyhloučil. V této souvislosti posudková komise stěžovatelce doporučila, aby nezvedala těžká břemena, nesetrvávala ve vynucené poloze, v průvanu a chladu. Zohledněny byly i stěžovatelkou akcentované skutečnosti (vč. jejího pádu dne 26. 1. 2021). To, že krajský soud vyžádal doplňující posudky (ze dne 22. 9. 2022 a ze dne 6. 1. 2023) pak nelze považovat za vadu, ale za postup vedoucí k náležitému zjištění skutkového stavu věci. S ohledem na jednoznačnost shora označených posudků nelze souhlasit ani s tím, že krajský soud měl vyžádat vypracování dalšího posudku, popř. posudku znaleckého. Posudky, o něž krajský soud opřel své závěry, lze ve svém souhrnu považovat za dostatečně přesvědčivé, úplné a správné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2019, č. j. 7 Ads 319/2018-33).

[14] Nelze souhlasit ani s tím, že by krajský soud opomněl vypořádat stěžovatelčinu námitku ohledně komplexnosti jejích zdravotních obtíží. Jak je totiž patrné z bodu 9 napadeného rozsudku, krajský soud se této otázce věnoval. Zabýval se i dalšími aspekty stěžovatelčiny argumentace. Jeho posouzení tak nelze považovat za nepřezkoumatelné, či arbitrární (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, nález Ústavního soudu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, č. 64/2007 Sb. ÚS atp.).

pokračování

[15] Přijatelnost kasační stížnosti nelze dovodit ani z žádné další argumentace vč. té obsažené v doplněních kasační stížnosti doručených soudu ve dnech 7. 6. 2023, 19. 6. 2023, 7. 7. 2023 a 20. 9. 2023. Řadu tvrzení stěžovatelka neuplatnila v řízení o žalobě a soud k nim tak nemůže přihlížet (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004-49, ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006-155, ze dne 30. 3. 2012, č. j. 4 Azs 1/2011-89, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2018, č. j. 8 Azs 259/2017-67). Co se pak týče tvrzení stran náležitého neposouzení zdravotních obtíží stěžovatelky, závažnosti jejího zdravotního stavu atp. odkazuje soud na rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalovaného, které se jimi náležitě zabývaly. Vyžádané posudky se shodly jak na rozsahu zdravotních obtíží stěžovatelky, tak na jejich zařazení do příslušné kategorie dle vyhlášky č. 359/2009 Sb. Další tvrzení pak byla stěžovatelkou vznesena v obecné rovině a nebyla nikterak podložena (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, či usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 1. 2020, sp. zn. II. ÚS 875/20). To platí např. pro tvrzení stran neobjektivního hodnocení či manipulace se zdravotnickou dokumentací. Stěžovatelka nepředložila žádný podklad, ze kterého by bylo lze dovodit oporu pro její tvrzení. Z procesní opatrnosti soud dodává, že ani na základě obsahu spisu nezjistil, že by došlo k neobjektivnímu hodnocení, či dokonce k manipulaci se zdravotnickou dokumentací. Podle názoru kasačního soudu bylo provedeno úplné a objektivní hodnocení zdravotního stavu stěžovatelky. V řízení nedošlo ani k žádným vadám s vlivem na zákonnost (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, ze dne 29. 10. 2009, č. j. 6 Ads 132/2008-115, ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 Ads 259/2016-33 atp.).

[16] Judikatura Nejvyššího správního soudu se již zabývala i námitkou poukazující na neústavnost vyhlášky č. 359/2009 Sb. V tomto ohledu odkazuje soud např. na rozsudek ze dne 21. 2. 2018, č. j. 10 Ads 55/2017-48. Kasační soud v označeném rozsudku neshledal, že by vyhláška č. 359/2009 Sb. byla protiústavní. Lze dodat, že stěžovatelka ani v tomto ohledu nekonkretizovala, v čem konkrétně namítanou protiústavnost předmětné vyhlášky spatřuje.

[17] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 8 As 287/2020, sp. zn. 6 Ads 139/2021, či sp. zn. 9 As 83/2021). Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla sice ve věci úspěch, avšak jedná se o věc důchodovou, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s. a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2021, č. j. 6 Ads 139/2021-28).

[19] Stěžovatelce byl krajským soudem ustanoven zástupce - JUDr. Radislav Bražina, Ph.D., advokát, v důsledku čehož platí jeho odměnu stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní

služby (sepsání kasační stížnosti) ve výši 1 000 Kč. Podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 10. 11. 2020, č. j. 6 Ads 209/2019-62, č. 4115/2021 Sb. NSS, přitom zvláštní tarifní hodnota upravená v § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu obecně neporušuje zásadu rovnosti spojenou s právem podnikat a právem získávat prostředky pro své životní potřeby (obdobně viz i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 4 Ads 342/2020-20, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2021, č. j. 1 Ads 223/2021-86, ze dne 25. 2. 2022, č. j. 10 Ads 364/2021-47). K jinému postupu neshledal soud důvod ani s ohledem na obsah kasační stížnosti a spisu. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za každý úkon právní služby. Zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto součást nákladů tvoří rovněž tato daň, činící 21 % z částky 1 300 Kč, tj. 273 Kč. Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 1 573 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2023

Tomáš Foltas
předseda senátu